

Оподаткування доходів фізичних осіб та їх декларування виходячи з норм

Податкового Кодексу України

Оподаткування доходів фізичних осіб регулюється розділом IV Податкового Кодексу України (далі ПКУ).

Платниками вказаного податку ПКУ визначає:

- фізичних осіб;
- фізичних осіб-підприємців;
- фізичних осіб що здійснюють незалежну професійну діяльність, відповідно до п.14.1.226 такими визнаються особи, які не є працівниками або фізичними особами-підприємцями, мають свідоцтво на право заняття такою діяльністю, зареєстровані в органах ДПІ як само зайняті особи і використовують найману працю не більше як 4 фізичні особи;
- податкових агентів.

Податковим агентом визнається особа, на яку ПКУ покладається обов'язок з обчислення, утримання з доходів, що нараховуються (виплачуються, надаються) платнику, та перерахування податків до відповідного бюджету від імені та за рахунок коштів платника податків.

Ставка оподаткування визначається п. 167.1. Базова ставка становить 15%, але якщо сума отриманих у податковому місяці доходів перевищує десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року то ставка оподаткування буде 17%. Таким чином отриманий дохід буде складатись з двох частин та оподатковуватись за двома ставками: дохід 10 мінімальних заробітних плат за ставкою 15%, а та частина що перевищує цю суму за ставкою 17%.

Об'єктом оподаткування визначається:

Загальний місячний /річний оподатковуваний дохід, що включає доходи з джерел їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування та доходи отримані з джерел за межами України.

Базою оподаткування являється:

Чистий річний оподатковуваний дохід який визначається шляхом зменшення загального оподаткованого доходу на суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових внесків до Накопичувального фонду, а у випадках, передбачених законом, – обов'язкових страхових внесків до недержавного пенсійного фонду, які відповідно до закону сплачуються за рахунок заробітної плати працівника, а також на суму податкової соціальної пільги за її наявності.

Доходи які не включаються до загального місячного/річного оподаткованого доходу, а саме:

- Реабілітаційні послуги, що надаються інвалідам, на підставі п. 165.1.1;
- Виграш або приз в державній грошовій лотереї в розмірі, що не перевищує 50 мінімальних заробітних плат, встановлених законодавством, відповідно до п.165.1.46. Але слід зауважити, що сума перевищення оподатковується за ставкою вказаною в п.167.1. Також відповідно до п.14.1.101 не вважаються лотереєю ігри, які проводяться на безоплатних засадах юридичними особами та фізичними особами-підприємцями і мають на меті рекламування їх товару/послуг.

- Сума, отримана за здану вторинну сировину та побутові відходи, за винятком брухту чорних та дорогоцінних металів, на підставі п.165.1.25.
- Сума державної підтримки на будівництво чи придбання доступного житла, згідно п.165.1.34.
- Сума майнового та немайнового внеску до статутного фонду юридичної особи – емітента корпоративних прав, в обмін на такі корпоративні права, згідно п.165.1.44.
- Інше згідно до ст.165.

Оподаткування доходу, отриманого у формі заробітної плати нараховується та здійснюється податковим агентом та його принцип не змінився.

Відповідно до ст. 45 ПКУ **платник податків – фізична особа зобов'язаний визначити свою податкову адресу.** Податковою адресою фізичної особи визнається місце її проживання, за яким вона береться на облік та одночасно не може мати більше однієї податкової адреси.

Про отримані доходи платник податку повідомляє податковий орган шляхом подання Податкової декларації. Так для платників згідно п. 49.18.4 датою подачі декларації являється 1 травня року, що настає за звітним. Для платників підприємців – протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року, вказано в п.49.18.5.

Але на сьогоднішній день фізичним особам – підприємцям необхідно декларувати свої доходи так як раніше за кожен податковий період – квартал. В ДПП це обґрунтовують спираючись на Порядок оподаткування доходів від зайняття підприємницькою діяльністю за загальною системою оподаткування де це визначено в розділі IV Декрету Кабінету Міністрів України від 26 грудня 1992 року № 13-92 “Про прибутковий податок з громадян” та Інструкцію про оподаткування доходів фізичних осіб від зайняття підприємницькою діяльністю, затвердженої наказом ГДПП України від 21.04.1993р. №12. Там вказано, що фізичні особи, які займаються підприємницькою діяльністю, надають податковому органу податкові декларації наростаючим підсумком з початку року (за квартал, півріччя, 9 місяців, рік), у строки, визначені законом (протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного податкового кварталу) незалежно від того чи отримував приватний підприємець дохід в даному звітному періоді чи ні. А отже навіть, суб'єкт підприємницької діяльності, який протягом звітного періоду не здійснював господарської діяльності та не отримував доходи, не звільняється від обов'язку подання декларації про доходи за звітний податковий період.

Виходячи із змісту ПКУ то особи що займаються незалежною професійною діяльністю в питанні декларування доходів скоріше відносяться до фізичних осіб-підприємців, а тому їм краще декларувати свої доходи щоквартально, а не раз на рік.

Податковий орган відповідно до п. 49.8 зобов'язаний прийняти податкову декларацію та перевірити наявність та достовірність заповнення всіх обов'язкових реквізитів, передбачених п. 48.3, та 48.4, інші показники зазначені в податковій декларації до її прийняття перевіряти не підлягають. Згідно п.48.4 то декларація обов'язково повинна бути підписана платником податків. Щодо п. 48.3 та в ньому вказано обов'язкові реквізити які повинна мати декларація, а саме:

- тип документа (звітний, уточнюючий, звітний новий);
- звітний (податковий) період, за який подається податкова декларація;
- звітний (податковий) період, що уточнюється (для уточнюючого розрахунку);
- повне найменування (прізвище, ім'я, по батькові) платника податків згідно з реєстраційними документами;
- реєстраційний номер облікової картки платника податків (ідентифікаційний номер) або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання

відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті);

- місцезнаходження (місце проживання) платника податків;
- найменування органу державної податкової служби, до якого подається звітність;
- дата подання звіту (або дата заповнення – залежно від форми);
- підпис платника податку – фізичної особи.

ПКУ в п.49.11 зобов'язує податковий орган, у разі порушення вказаних вище норм при заповненні декларації надати платнику податків письмове повідомлення про відмову у прийнятті такої декларації із зазначенням причин такої відмови протягом 5 днів від її отримання. Тому якщо ще не закінчився термін подачі декларації її можна виправити та подати заново, а штрафні санкції не виникають.

Ст.49 кодексу регулює питання подачі декларації до податкового органу. Так відповідно до п. 49.3. Податкова декларація подається до органу державної податкової служби за вибором платника податків, якщо інше не передбачено цим Кодексом, в один із таких способів:

1. особисто платником податків або уповноваженою на це особою;
2. надсилається поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення;
3. засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством.

У разі надсилання податкової декларації поштою, платник податку зобов'язаний здійснити таке відправлення на адресу відповідного органу державної податкової служби не пізніше ніж за десять днів до закінчення граничного строку подання податкової декларації, визначеного цією статтею.

Якщо через певний час виявляється, що поштою декларація не надійшла то згідно п.49.6 платник податків звільняється від будь-якої відповідальності за неподання або не своєчасне подання такої податкової декларації. Але необхідно мати підтвердження поштового відправлення, а саме чек та опис з проставленою датою відправки.

Датою оплати податкових зобов'язань для фізичних осіб на підставі п.179.7. являється 1 серпня року, що настає за звітним. Фізичні особи зобов'язані до цього терміну самостійно сплатити суму податкових зобов'язань вказаних ними в деклараціях. Ми завжди раді надати вам **юридичні послуги і консультації.**